

Sygn. akt II PK 87/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa T. Sp. z o.o. w W.

przeciwko A. Z.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 listopada 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 18 września 2014 r., sygn. akt VII Pa 262/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia wyrokiem z 9 maja 2014 r. oddalił powództwo o zasądzenie kwot pobranych zaliczek ze względu na przedawnienie (art. 124 § 1 k.p. w związku z art. 291 § 2 k.p.).

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z 18 września 2014 r. zmienił wyrok Sądu Rejonowego i zasądził od pozwanej A. Z. na rzecz powódki T. sp. z o.o. w W. 30.000 zł z odsetkami i kosztami. Ustalił, że pozwana nie odprowadziła utargu ze sklepu w kwocie 30.000 zł. Brakującą kwotę przyjęto jako fikcyjną wpłatę, gdyż wypłacono ją pozwanej tytułem „zaliczek” w trzech częściach. Pozwana wyrządziła szkodę z winy umyślnej - art. 122 k.p. Kwota 30.000 zł nie była zaliczką na delegacje, wyjazdy służbowe ani wykonywanie obowiązków ze stosunku pracy. Pozwana nie rozliczyła się z utargu i manipulowała „zaliczkami” na kwotę 30.000 zł.

Nie pobierała „zaliczek” z zamiarem wykorzystania ich na potrzeby pracodawcy. Zapisy księgowe były pozorne. Pozwana odpowiada za umyślne wyrządzenie szkody. W takiej sytuacji miał zastosowanie termin przedawnienia z art. 291 § 3 k.p.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), „sprowadzające się do rozstrzygnięcia następujących problemów: 1) Czy w sytuacji gdy pracownik za ogólną ustną zgodą pracodawcy, pobiera środki pieniężne na cele służbowe, wypłacone na podstawie dokumentu księgowego i zaksięgowane na jego koncie pracowniczym jako zaliczki, a następnie z zaliczek tych nie rozlicza się, powstała na skutek tego wierzytelność należy traktować jako szkodę w mieniu powierzonym zgodnie z art. 124 § 1 pkt 1 k.p., czy też szkodę wyrządzoną umyślnie zgodnie z art. 122 k.p.?; 2) Czy dla roszczeń o naprawienie szkody związanej z niewyliczeniem się z pobranych zaliczek zastosowanie ma termin przedawnienia określony w przepisie art. 291 § 2 k.p., czy też na zasadzie art. 291 § 3 k.p., terminy określone w przepisach Kodeksu Cywilnego? Czy można uznać, że pracownik umyślnie wyrządza szkodę jeśli powstrzymuje się ze zwrotem pobranych zaliczek w sytuacji gdy pracodawca nie przedstawia pracownikowi rozliczenia wzajemnych należności, które ma wpływ na wysokość stanu zadłużenia z tytułu pobranych zaliczek?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z następujących względów:

1. Istotne zagadnienie prawne powinno występować w sprawie (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Zagadnienia sformułowane we wniosku rozmiągają się z ustaleniami faktycznymi i rozstrzygnięciem sporu. Chodzi o to, że Sąd ustalił umyślne wyrządzenie szkody na podstawie określonego zachowania pozwanej. Wina to kwalifikacja prawna określonego zachowania. Wniosek nie podważa ustaleń stanu faktycznego, zatem w ocenie podstawy przedsądu wiążą ustalenia stanu faktycznego na podstawie których oparto

zaskarżony wyrok (art. 398¹³ § 2 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie na etapie przedsądu). Innymi słowy wniosek nie podważa ustalonego stanu faktycznego, na podstawie którego ustalono umyślne wyrządzenie szkody. Ponadto nie odwołuje się do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. i nie podważa zastosowania art. 122 k.p., czyli ustalenia i stwierdzenia umyślnego wyrządzenia szkody przez pozwaną. Czym innym jest pierwsza podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż przedmiotem jej zainteresowania nie jest zastosowanie prawa w konkretnej sprawie. Skoro w sprawie ustalono winę umyślną i odpowiedzialność na podstawie art. 122 k.p., to uzasadnione jest stwierdzenie, że pytanie zagadnienia o odpowiedzialność na podstawie art. 124 § 1 pkt 1 k.p. wykracza poza przedmiot sprawy. W sprawie nie ustalono (tak jak przyjmuje się w pytaniu), że środki zostały pobrane na cele służbowe. Przeciwnie ustalono określone instrumentalne rozliczenie braku w utargu. Nie powinno być też wątpliwości co do pojęcia winy jako przesłanki odpowiedzialności materialnej pracowników. Ujmowana jest tak jak wina w prawie karnym a nie jak wina w prawie cywilnym. Decyduje więc określony stosunek do czynu a nie tylko obiektywna bezprawność (por. teza VIII uchwały pełnego składu Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 29 grudnia 1975 r., V PZP 13/75, OSNCP 1976 nr 2, poz. 19 oraz W. Sanetra – Wina w odpowiedzialności pracowniczej, PWN 1975 r.).

2. Zagadnienia 1 i 2 osobno ani razem nie mają rangi istotnego zagadnienia prawnego, które ma na uwadze przepis art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nie wykraczają poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa w konkretnej sprawie. Taka ocena to domena podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. i do niej skarżąca się nie odwołuje. Istotne zagadnienie prawne nie może być zredukowane do odpowiedzi na wszelkie kazusy formułowane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W przeciwnym razie postępowanie kasacyjne stanie się kolejną (powszechną) instancją. Nawet udzielenie odpowiedzi na sformułowane pytania wcale nie potwierdzi istnienia istotnych zagadnień prawnych. Niewiele wniosków dla rozwoju prawa bo zamkną się w analizach konkretnego stanu faktycznego. System

pracowniczej odpowiedzialności materialnej za szkodę wyrządzoną pracodawcy jest wystarczająco i klarownie uregulowany (art. 114 i nast. k.p.). Ujmując bardzo syntetycznie, to pracownik ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną nieumyślnie (art. 114 k.p. i nast.) albo umyślnie (art. 122 k.p.). Jest też odpowiedzialność za mienie powierzone (art. 124 k.p. i nast. k.p.), która wcale nie wyłącza odpowiedzialności za winę umyślną albo nie wyklucza ograniczenia odpowiedzialności w przypadku wykazania winy nieumyślnej. Rodzaj odpowiedzialności nie jest skomplikowany, gdyż prócz naruszenia obowiązku, szkody, związku przyczynowego decyduje stopień winy. Nawet gdy przyjąć odpowiedzialność za mienie powierzone (art. 124 k.p.), to nie jest wykluczone wykazanie, że pracownik wyrządził szkodę umyślnie (art. 122 k.p.). Konsekwentnie do odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez pracownika umyślnie zastosowanie ma termin przedawnienia z art. 291 § 3 k.p. a nie z art. 291 § 2 k.p.

3. Wniosek formułuje pytania i sam na nie odpowiada, czyli w istocie oczekuje akceptacji dla proponowanej przez skarżącą odpowiedzi. Potwierdza to jedynie, że nie występują nawet poważne wątpliwości w wykładni przepisów lub rozbieżność w orzecznictwie. Wyrok objęty skargą na to nie wskazuje, gdyż znaczenie miały tylko określone ustalenia stosowania prawa. Ocena ta wykracza ponad potrzebę argumentacji, gdyż wystarczy stwierdzić, że we wniosku nie przedstawiono istotnego zagadnienia prawnego.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).